

LEDER

Ligestilling mellem kønnene – stadig ønsketænkning

Det er ikke umiddelbart forståeligt at begrebet "køn" ikke kun refererer til kvinder, men også til mænd og til den specifikke rolle begge har i alle samfund, kulturer og perioder. Ligestilling mellem kønnene er stadig mere håb end virkelighed, og har brug for forskellige fremgangsmåder og mål.

Det er derfor rimeligt at fattigdom også måles kønsdifferentieret, specielt ved at tage de traditionelle kønsroller i betragtning. Selvom europæiske regler har været medvirkende til at give kvinder i mange lande større frihed, flere muligheder i samfundet, flere lige rettigheder, muligheden for at være uafhængig og endog (i teorien) samme rettigheder som mænd, er der stadig forskel.

For mænd kan arbejde handle om uafhængighed, medvirken og rettigheder, men for kvinder handler det om kunststykket at jonglere med både hjem og arbejde, der ofte afholder dem fra at spille en større rolle i samfundet, leve op til kravene på arbejdsmarkedet og profitere fra de rettigheder som dette medfører. Derfor er kvinder mere sårbare og glider hurtigere ned i fattigdom.

Sammenhængen mellem køn og fattigdom består af et komplekst sæt af faktorer. Virkelig lighed mellem kønnene ville formindske, hvis ikke afskaffe, de fleste af de uligheder som stadig findes mellem mænd og kvinder, ikke mindst i form af fattigdommen blandt kvinder..

Alida Smeekes
EAPN Strategiske gruppe om "Køn og Fattigdom"

KØN OG FATTIGDOM

INDHOLDSFORTEGNELSE

Kønsprogrammet

- Grundfæstede uligheder
- Køn: et par definitioner
- Det fremtidige Europæiske Institut for Ligestilling mellem Kønnene
- Kvinders skjulte fattigdom
- Svøben af vold i hjemmet
- Flora Netværket: integration og rådgivning
- Kvindernes Verdensmarch 2005
- Fattigdom, migration og handel med mennesker. Interview med Colette De Troy fra De Europæiske Kvinders Lobby
- Beijing+10: hvad kommer der ud af det ?

Nyheder fra Luxembourg

- Lissabon Strategien på formandskabets dagsorden
- Øjebliksbilleder af EAPN-Lëtzebuerg
- "De gode tider er forsvundne..."

KVINDELIG / MANDLIG

Uligheder er lige så forskansede som altid

Ligestilling mellem kønnene vedbliver at være mere håb end virkelighed i mange henseender. Til trods for nogle store skridt fremad er stereotyper og forudfattede meninger svære at lave om på!

Ung eller gammel, i arbejde eller ikke - de europæiske kvinders lod er meget mere usikre end mænds. Vi må kigge på hvad der ligger bag dette faktum, ved at se på den indflydelse som stereotyper og forudfattede meninger (der stadig er til stede i vore samfund) har, til trods for de fremskridt feminismen har opnået gennem årtier.

Kvindes fattigdom og sociale udstødelse opstår af mange forskellige grunde, men hovedgrundene ligger først og fremmest i en implicit og eksplicit "social kontrakt" skabt af et mandssyn på verden. Denne "kontrakt" opdeler skarpt kvinders og mænds ansvar i både den offentlige og private sfære, hvor kvinders deltagelse i det økonomiske, politiske og sociale liv bliver bremset.

Ikke blot en kvindesag!

Der findes måske ikke nogen måde at komme bort fra mandenormen i et patriarkalsk samfund, men det betyder ikke, at sætte kvinder i stand til at deltage i samfundet på lige fod blot er en sag for kvinder. Ligestilling mellem kønnene er også godt for mænd, idet det medvirker til at styrke lige rettigheder og muligheder i alle livets aspekter. Rettigheder til barsels orlov for begge forældre er et godt eksempel på dette. Ligestilling mellem kønnene handler også om at tage fat på de handicaps mænd oplever, så som at opnå rettigheder til samvær med børnene.

Men som altid, får mænd stadig det meste ud af et samfund, der behandler kvinder som "afhængige". Og selv med de nye generationer, hvor mænd hjælper mere til i hjemmet, er det stadig kvinderne, der er de første til at holde op

med at arbejde, eller arbejde halv-tids for at blive hjemmegående og passe børn. For ikke at

glemme det stigende antal af en-forældre familier, hvoraf 85% er kvinder.

Fortidens grelle uligheder – som lovgivning har behandlet – er erstattet af mindre synlige, men ikke mere acceptable forskelle i ansættelsen.

Bedre uddannede, men uden at få jobbene....

Det område, hvor kvinder har klaret sig bedst er uddannelse. I EU i 2004, var procentdelen af kvinder i 20-24 års alderen, med hvad der svarer til mindst en studentereksamen, 5% højere end mænd indenfor samme aldersgruppe. Andelen af kvinder, der afsluttede en højere uddannelse steg til 58% i 2003, og udgør nu de 41% af PhD kandidater. Der er også flere kvinder end mænd i voksenundervisning og skoling i 21 af de 25 medlemsstater.

Men dette skal ikke skjule det faktum, at selvom de er bedre uddannede, betaler kvinderne den fulde pris for kønsopdeling, idet de generelt arbejder i lavere-lønnede sektorer. Indenfor videnskabeligt arbejde, f.eks. udgør mænd 86% af det akademiske personale, der var ansatte som lærere på fuldtid i 2002. Og kun 31% af ledende stillinger indenfor industrien var besat af kvinder i 2003.

En 15% betalingskløft!

"Lige betaling for lige arbejde", siges der. Men ikke for kvinder. I 2003, var betalingskløften i den udvidede Union 15%, med en forskel på 25% i Kypern. En faktor, som kan hjælpe til med at forklare dette, er kvinders høje andel af del-tids arbejde (gennemsnitligt 30.4% mod blot 6.6% for mænd). De nye medlemsstater har en meget lavere del af deltids-arbejde, dels på grund af et stift arbejdsmarked, og dels på grund af den lave løn, som gør et sådant valg mindre muligt.

Kønskløften i beskæftigelsen var 15.8% mellem 2002 og 2003 i Unionen af 25 (men over 40% i Malta!). Arbejdsløshedsrater var 10% for kvinder og 8.3% for mænd i 2004. At opnå balance i arbejdslivet forbliver en udfordring. Kvinder med småbørn viser beskæftigelses rater på over 13% lavere end kvinder uden

Kvinder betaler den fulde pris for et kønsbaseret arbejdsmarked.

børn. Den simple grund er begrænsede muligheder for børnepasning og de vedvarende kønsstereotyper. Mænd udfører mindre end 40% af alt arbejdet i hjemmet og kun 25% til 35% af børnepasningen.

Mands-domineret social beskyttelse

Grundlaget for velfærdsstaten efter anden verdenskrig definerede hovedsageligt kvinder som mødre og afhængige. I mange lande afhænger kvinders sociale beskyttelses muligheder (sundhedsvæsen, enkepension o.s.v.) af deres mands arbejdsmarkedsstatus. Kvinders pensions tilskud er betydeligt lavere end mænds, fordi de har været kortere tid på arbejdsmarkedet (ubetalt arbejde, deltids, længerevarende karriere afbrud o.s.v.). Mange ældre kvinder har i dag ingen social dækning eller i bedste fald blot en minimums pension.

Mod en individualisering af rettigheder?

Mange feministiske grupper forlanger en individualisering af de sociale rettigheder, inklusive pension, som den eneste måde at opnå ligestilling mellem kønnene på, og give kvinderne fordelene ved en individuel social dækning. En sådan ville opmuntre dem til at søge tilbage på arbejdsmarkedet, som til gengæld ville medføre en bedre fordeling af pligterne i hjemmet. Det er klart at dette må gå hånd i hånd med bedre muligheder for børnepasning, lovmæssig, betalt barselsorlov for forældrene og beskæftigelsesrettigheder for ikke-standard, del-tids og flex-tids arbejdere. Men i endnu højere grad er der brug for en forandring i holdninger!

Men individualiseringen af rettigheder er ingen magisk kugle. Den kan måske sikre uafhængighed, med det er ikke sikkert at den sikrer finansiel lighed. At fjerne enkepensionen for eksempel, ville være meget slemt for ældre kvinder med en kortere indbetalingsperiode end deres mands. Desuden tager individualisering sig ikke af problemet med kvinder, der kun er lidt i berøring med arbejdsmarkedet eller helt afhængig af socialhjælp.

Den eneste måde at overkomme dette problem på, er ved at udfase de gamle systemer, for at sikre de ældre kvinder, der stadig er afhængige af deres enkepension og andre afledte

rettigheder. Der findes andre muligheder, som f.eks. at indføre bopælsbetingelser for at opnå socialhjælp, forhøje "minimums" understøttelsen, eller udregne pensionsydelse fra den bedste middel- indkomst løn i stedet for fra hvor meget der er indbetalt gennem årene. Andre muligheder kunne være at kompensere kvinder for de handicaps de lider under, eller forbedre ydelserne til afhængige kvinder og børn.

Dobbelt eller tredobbelt diskrimination

Kvinder bliver ikke blot diskriminerede på grund af deres køn. Indvandrere, handikappede, unge, lesbiske kvinder og enlige mødre kan lide under dobbelt, hvis ikke mangedoblet diskrimination.

Køns- og racediskrimination mod indvandrerkvinder og etniske mindretal indenfor beskæftigelsesområdet er nok det mest graverende: de er bagud i integrationen på arbejdsmarkedet, fordi der er en tendens til at diskriminere dem og begrænse dem til meget traditionelle roller, og hvis de overkommer forhindringerne, er de koncentreret indenfor de meget lavt betalte jobs. I år 2000, tjente indvandrerkvinder gennemsnitligt 10% mindre end kvinder fra EU landene. Desuden står mange uden papirer og arbejder for kontanter.

Forandrede familiemønster og kvinders stigende deltagelse på arbejdsmarkedet har øget efterspørgslen efter uofficiel og underbetalt hushjælp. At bruge en indvandrer rengøringsdame, hvad enten hun er legalt registreret eller uden papirer, er en "løsning", der vælges af mange europæiske familier. Dette fastholder mange indvandrerkvinder i en situation uden sikkerhedsnet og medfører ofte økonomisk udnyttelse.

V. Forest

Kilder: European Women's Lobby, EAPN Rapport: Et Socialt Europa også for Kvinder?, Den Europæiske Kommissions Rapport om ligestilling mellem kvinder og mænd, 2005.

Individualisering af rettigheder er ingen magisk kugle

Et par definitioner...

Medens "køn" henviser til en objektiv fysisk realitet, henviser begrebet "køn" til en tids-typisk opdeling mellem mænds og kvinders rolle i et specifikt samfund. Mandlig og kvindelig er således normgivende roller der udtrykker samfundets forventninger til den enkelte. Disse forventninger er ikke statistiske, men svarer til kulturelle og sociale forandringer. Den enkelte internaliserer ofte disse forventninger som en del af sin personlighed. Eksisterende kønsrelationer – som ofte er magtrelationer – har en tendens til at blive institutionaliserede og dermed indgroede.

Kønsrolleanalyse er et redskab, der hjælper til at belyse hvad der kunne være mænds og kvinders forskellige behov, specifikke begrænsninger og muligheder. Målet er især at genoprette de uligheder i samfundet, som kvinder lider under, og således hjælpe til med at bevæge os hen imod et mere ligeberettiget samfund (ligeberettigelse for loven og i virkeligheden).

Integration af kønsaspektet henviser til den systematiske inddragning af kvinders og mænds specifikke betingelser, prioriteter og behov i planlægningen, gennemførelsen, opfølgning og evaluering af alle politiske tiltag, med det formål at fremme ligestilling mellem kønnene.

Et Europæisk Institut for Ligestilling mellem Kønnene

Det Europæiske Ministerråd krævede i juni 2004, at der blev oprettet et Europæisk Institut for Ligestilling mellem Kønnene. Det skal åbnes i 2007. Kommissionen afholder udgifterne med et forslået budget på 52.5 millioner euro for perioden 2007 til 2013. Instituttet skal hjælpe med at støtte EU institutionerne og medlemsstaterne i at fremme ligestilling mellem kønnene og bekæmpe kønsdiskrimination.

Instituttet vil samle, analysere og udgive pålidelige og sammenlignelige forskningsdata, og informationer som politikere har brug for. Der vil være et documentationscenter og et bibliotek, som er åbent for offentligheden.

Instituttet vil også have til opgave at stimulere forskning og udveksling af erfaringer ved at organisere møder mellem politikere, eksperter og andre involverede. Instituttet vil bevidstgøre om ligestillingspolitik gennem arrangementer såsom konferencer, kampagner og seminarer. En anden opgave vil være at udvikle redskaber til at støtte integration af ligestilling mellem kønnene i alle Fællesskabets politikker.

Forslag til en Europaparlaments- og Ministerråds Forordning:

http://europa.eu.int/comm/employment_social/n_ews/2005/mar/genderinstitute_en.pdf

Fattigdommens skjulte ansigt

Skønt kvindernes fattigdomsbyrde øges, findes der meget lidt data om kvinders virkelige livs-situation.

Data samlet af Eurostat, EU's Statistiske Kontor, viser at kvinder idag er mere berørt af penge fattigdom end mænd - 17% mod 14% i et EU-15 i 2001. Ældre kvinder er i større fare for at blive udsat for fattigdom end mænd indenfor samme aldersgruppe. Eneforældre, som regel kvinder, lider desuden under mange forskellige ugunstige omstændigheder, og er særligt sårbare i forhold til social udstødelse.

Statistikken prøver nok at afspejle virkeligheden men, der må stilles spørgsmål til hvordan disse data er indsamlet . De europæiske tal stammer fra en undersøgelse foretaget på basis af et standardiseret spørgeskema, hvor man årligt udspurgte et repræsentativt udvalg af husstande og enkelt personer. Den statistiske basisenhed er husstanden, og de fleste interviews er kun lavet med overhovedet i husstanden – der som regel er en mand.

Hvilken adgang til indkomst?

Statistikken omregner indkomsttallene og anfører dem "pr ækvivalent voksen". Dette betyder at den samlede husstandsindkomst divideres med dens 'ækvivalente størrelse'. Den 'ækvivalente størrelse' udregnes ved en vægtning hvor den første voksne bliver regnet som 1.0, de andre over 14 år bliver regnet som 0.5, og enhver under 14 år bliver regnet som 0.3.

Den 'ækvivalente størrelse' er summen af disse vægte for hele husstanden.

Dette tal afgør om en kvinde regnes som fattig eller ej. Problemet er at denne fremgangsmåde ikke tager højde for indkomstfordelingen indenfor husstanden. En kvinde kan statistisk set blive anset for ikke at leve i fattigdom mens hun faktisk døjer med fattigdom og social udstødelse ved ikke at have en rimelig del af husstandindkomsten.

Hvis man ikke laver kønsspecifikke indikatorer vil kvinders fattigdom og de uligheder de lider under blive ved med at være usynlige.

En bred vifte af situationer

Kvinder er i større fare for at blive udsat for fattigdom end mænd. De oplever den oftere, i et længere tidsrum, og må gøre front mod en række kønsspecifikke forhindringer, for at komme ud af den (afhængig af socialhjælp, manglende adgang til arbejdsmarkedet, lavtlønsarbejde o.s.v.) Men kvinder udgør ikke en ensartet gruppe. De har en bred vifte af livssituationer. Indvandrerkvinder med opholdstilladelse eller papirløse er blandt de mest marginaliserede. Fattigdom blandt landbokvinder er endda endnu mere usynlig fordi den ikke så let kan lokaliseres. Ældre kvinder, især de, der bor alene – er særligt udsatte. Enlige mødre, hvis antal er steget drastisk i de senere år, er blandt de værst berørte husstande.

En detaljeret, mere kvalitativ end kvantitativ analyse er nødvendig for at give et klarere billede af det komplekse sæt af situationer, som kvinder lever i, og for at give politikerne en større forståelse af kvinders fattigdom.

V.F.

Data for EU-25	Kvinder	Mænd
"I risikozonen for fattigdom" rate efter sociale overførelser, 2001	16%	14%
Voksne i en husstand uden beskæftigelse, 2004	11.5%	9.2%
Stigning i beskæftigelse, 2003	+0.7%	- 0.2%
Beskæftigelsesrate (blandt 15-65 aldersgruppen), 2003	55.1%	70.9%
Arbejdsløshedsrate, 2003	10%	8.3%
Lang-tids arbejdsløshedsrate, 2003	4.5%	3.6%

Meget lang- tids arbejdsløshedsrate, 2003	2.6%	2.0%
Ungdomsarbejdsløshedsrate (15-24), 2003	18.5%	18.4%
Forventet levetid ved fødsel, 2002	81.1	74.8
Folk i alderen 18 til 24, som ikke er under uddannelse eller anden skoling	13.6%	18.1%
Gennemsnitlig pensionsalder, 2003	60.5	61.5

Svøben af vold i hjemmet

Vold mod kvinder kræver sine ofre i Europa. Den overgår kræft og bilulykker som hovedårsagen til død og invaliditet af kvinder i alderen 16 to 44! Europarådet rapporterer, at én ud af fem kvinder i Europa vil blive offer for kønsbaseret vold i sit liv. Fysisk overlast rammer alle kvinder i alle aldre, i alle dele af samfundet og kulturer. 90% af den bliver begået af familiemedlemmer eller slægtninge.

I modsætning til den gængse opfattelse er vold mod kvinder ikke hovedsageligt et problem i fattige familier – den gennemsyrrer hele samfundet. Og det forhindrer kvinderne i at deltage på lige fod i samfundet og det økonomiske liv, og kan tvinge dem til fattigdom og social udstødelse. Hvor mange kvinder har ikke måttet flygte fra hjemmet for at undgå partner-relateret vold, selvom det er dem, der er offeret? Frygt for at befinde sig uden eksistensmidler og hjemløs får ofte en kvinde til at forblive hos en voldelig partner.

Vold i hjemmet er hovedårsagen til kvinders fattigdom. En måde at udrydde dette på ville være en økonomisk, social og juridisk gennemførelse af en bedre beskyttelsespolitik af kvinder, og at udvikle støtte foranstaltninger for offeret.

V.F.

Flora Netværket: erhvervsmæssig integration og rådgivning

Skoling, udveksling og vidensproduktion for kvinder med lav uddannelse og ringe færdigheder, kønsrolle rådgivning. Velkommen til Belgiens Flora Netværk.

Belligende ikke langt fra Bruxelles Gare du Nord jernbanestation, i en stor farveprangende bygning, der rummer dusinvis af NGO'er, sammenknytter Flora Netværket grupper, der er nedsat for at hjælpe kvinder med lav uddannelse og færdigheder, som er i farezonen – mange af dem stammer ikke fra Belgien – for at integrere dem i samfundet og skaffe dem et arbejde, enten på det traditionelle jobmarked eller ved at udvikle lokal-samfunds baserede virksomheder. *“Floras mål er at sætte fokus på diskriminationsmekanismerne og hjælpe til med at ændre nuværende arbejdsmarkeds værdier og -normer.”*, siger Flora Netværks konsulent Anne Kervyn. *“Til dette formål fokuserer vi på udviklingen af netværket og dets information, skoling, udveksling af erfaring og know-how aktiviteter. Men vi er også en politisk lobby”*.

Alle kvinder har talenter!

Netværket startede op i 1993 med navnet Flora som en hyldest til Flora Tristan, som turnerede 1900 tallets Frankrig i et forsøg på at opbygge en massebevægelse mod fattigdom og udnyttelse. Hun hævdede, at der var mange paralleller mellem undertrykkelsen af kvinder og undertrykkelsen af arbejderne. *“Vi afholder et festligt forum hvert andet år, der trækker over 150 kvinder til”*, fortsætter Anne Kervyn. *“I 2003, var temaet ‘Vi har talenter!’. Der var en række arbejdsgrupper der hjalp kvinder til selv at lære at blive undervisere”*. Denne fremgangsmåde, har til hensigt at sætte spotlys på front-linje praksis fra et kønsperspektiv. Ekspertisen, der udvikles ved disse diskussioner har til hensigt at skabe mere integrering af kønsrolle-differentiering i skoling, inddragelse og job-systemer på alle stadier af planlægningen, gennemførelsen og evalueringen. Sideløbende med de permanente aktiviteter har Flora Netværket igangsat projekter finansieret af den Europæiske Sociale Fond. Et af disse - ‘Kønsrollerådgivning & Skoling’ – giver rådgivning og skoling om kønsrolle emner til folk der arbejder med social- og

arbejdsmarkedsintegration. For Anne Kervyn, *“Dette projekt giver mulighed for at lokalisere god NGO praktik. Vi startede faktisk op med at afprøve vore medlemmer for dette pilotprojekt. For, selvom der nok ikke er mænd i rene kvinde NGO'er, betyder det ikke at de ikke er til stede! Vi må også ændre kvinders indgroede stereotyper.”*

“Selvom der ikke er nogen mænd her, betyder det ikke at de ikke er til stede!”

Flora bruger svarene og den gode praksis, der kommer ud af denne interne analyse til at inspirere andre organisationer

og sektorer, og udøve pres på den politiske planlægning. Kønsrolle rådgivning & Skolings planlægning retter sig mod fire slags forespørgsler :

- En general analyse af en organisation. For det meste bliver de bedt om “at komme og se”. Det kan medføre at de kommer med nogle forslag og støtte til at gennemføre dem.
- At studere et specifikt projekt fra et kønsperspektiv, hvor de bliver bedt om at give “en håndsrekning” med at starte et projekt op.
- Udarbejde en social-faglig skolings plan for at udvide kvinders job udsigter, specielt på det utraditionelle arbejdsmarked.
- Informere om udviklingen af ligestillingspolitik.

En deltagerorienteret metode

“Rådgivningsarbejde gennemløber forskellige trin”, understreger Anne Kervyn. *“Først analyserer vi forespørgslen, så indsamler vi data – skriftlige, eller ved individuelle- eller gruppe interviews – hvorefter vi afleverer de foreløbige konklusioner til klienten. Derefter kommer arbejdet med at stille forslag, og så, hvis klienten ønsker det, kan vi hjælpe med udførelsen”*. Metoden er lagt an på at maksimere den aktive deltagelse, hvor der lægges vægt på at ændringer i forhold og adfærd tilgodeser kvinder, men skal “ejes” af mænd, som også skal have udbytte af dem.

V.F.

Flora Network website: www.florainfo.be

Kvinder marcherer igen

Ideen med at afholde en Kvinde Verdensmarch år 2000 blev inspireret af den enorme succes af Kvindemarchen mod Fattigdom, som foregik i Quebec (Canada) i 1995. 850 kvinder gik i 10 dage og blev hyldet af 15.000 mennesker ved marchens afslutning. Beijing Konferencen, der foregik samme år, viste at overalt kæmper kvinder for ligeberettigelse, udvikling og fred. Ideen til en Verdensmarch blev søsat under Konferencen.

Som et verdensomspændende netværk af aktioner mod fattigdom og vold mod kvinder, tilsluttede næsten 6000 kvindegrupper fra 163 lande og territorier sig Kvindernes Verdensmarch i år 2000. Siden 2003 har kvinder fra hele verden bidraget til Kvindernes Verdenspagt for Menneskeheden, som blev offentliggjort den 8. marts 2005. Pagten omfatter fem grundlæggende værdier: lighed, frihed, solidaritet, retfærdighed og fred.

Kvinder marcherer igen i 2005, denne gang for at fremme Pagten. Verdensmarchens stafetløb vil bringe Pagten til 50 lande mellem den 8. marts og den 17. oktober. Der vil også blive arrangeret en lang række nationale aktiviteter. Klokken 12.00 den 17. oktober 2005, vil kvinder i hver tidszone forsamles en time for "24 timers verdensomspændende kvinde solidaritet".

Verdens website: www.marchemondiale.org

Aktiviteter i Europa:

<http://mmf.lecarrefour.org/europe>

“Handel med kvinder er intet mindre end slaveri”

Fattigdom, migration og menneskehandel spillede en stor rolle i det interview vi havde med Colette De Troy fra de Europæiske Kvinders Lobby.

EAPN: Er migration ophavet til menneskehandel?

Colette De Troy: "Det er en af faktorerne. Individuel migration er blot et udtryk for et behov om at søge et bedre liv et andet sted. Den Europæiske Union har lukket dørene for denne type indvandring, som har medført at den illegale indvandring vokser. Illegal transport arrangeret af menneskesmuglere anses som organiseret kriminalitet. Det er menneskehandel når folk bliver hvervet og smuglet ind for at blive udnyttede.

Hvem er hovedsagelig involveret i denne handel?

For det første er det folk, der ønsker at forlade deres oprindelsesland (Central og Østeuropa, Rusland og dets satellit lande, men også fra Tredje Verdens lande), hvor kvinder bærer byrden af stadigt forværrede økonomiske og sociale betingelser. Så er der naturligvis smuglerne, der tjener store penge på kvindehandel og ofte er involveret i organiseret kriminalitet. Men også, og det er hovedsagen, fordi der er opstået et stort "marked" i Europa: og sex markedets efterspørgslen er særlig grådig. Der er tendens til at anse kvinder som en bundløs forsyning af brug- og smid-væk "input".

Hvordan bliver kvinder fanget i fælden?

Fattigdom, modgang, uligheder, familie vold – alle disse ting driver dem til at lede efter et bedre liv. De bliver først narret med en beskæftigelses udsigt, som er totalt fup. Ofte er de ikke blevet bortført. Menneskehandlere narrer unge, sårbare kvinder med løfte om kærlighed og store pengesummer. I virkeligheden bliver de købt til et højt profitabelt sex-marked som ikke har noget at gøre med et arbejdsmarked. Nogle lande som Holland Tyskland og Østrig har prøvet at regulere kommercielt sex arbejde, men det har bare gjort "markedet" mere acceptabelt og synligt, og øget efterspørgslen. Vi har at gøre med virkelig udnyttelse som kun kødhandlerne og kriminelle har gavn af..

Kvinder; der falder som bytte for menneskehandlere er intet andet end slaver. Deres pas bliver taget fra dem, de bliver flyttet fra land til land så de taber al orientering. De

bliver skræmt med trusler om at blive overgivet til politiet, og først og fremmest bliver de mishandlet, nogle gange ekstremt voldsomt. Politiet behandler dem ofte som illegale indvandrere i stedet for som ofre for kriminalitet, og de ender med at blive udvist.

Det Europæiske Råd er klar til at vedtage et udkast til en Konvention for beskyttelse af ofre for menneskehandel. Desværre har Den Europæiske Kommission – der forhandler for de fleste medlemsstater – en temmelig uoplyst holdning for tiden. Denne Konvention kunne, hvis den blev noget ændret og vedtaget, resultere i at kvinder bliver behandlet og beskyttet som ofre i stedet for som illegale indvandrere.

Hvorledes kan menneskehandel blive stoppet?

En ting er at arbejde på at forbedre levebetingelserne i de lande de kommer fra. En videnskabsmand har for nylig forudsagt, at hvis migrationen fra Bulgarien fortsætter i det nuværende tempo vil der kun være ældre mennesker tilbage i landet i 2050. Men det er også nødvendigt at handle både ved at formindske efterspørgslen på sex-markedet og ved at give mænd, der køber kvinder, en slags ansvarsfølelse. Menneskehandel kan også berøre mænd, for eksempel i byggeindustrien, illegale sweatshops og i landbruget.

Geneva Konventionens anvendelsesområde må også udvides. I øjeblikket kan man kun få flygtningestatus ved politisk forfølgelse. Den slags forfølgelse, som kvinder lider under – f.eks. tvunget giftermål, kvindelig omskæring, utroskab, o.s.v.. – må tages i betragtning. Lovgivningen ændres i mange lande, men der er stadig lang vej før kvinder opnår virkelig beskyttelse mod at falde som bytte for menneskehandlere..

Interview V.F.

Colette De Troy er ko-ordinator for de Europæiske Kvinders Lobby Politisk Aktions Center for Vold mod Kvinder. Website: www.womenlobby.org

Beijing+10: hvilke resultater?

Den Internationale Konference om Kvinders Rettigheder "Ti år efter Beijing: sikre ligestilling mellem kønnene, udvikling og fred", der var knyttet til mødet med FN Kommissionen om Kvinders Status, blev afholdt i FN fra 28. februar til 11. marts 2005.

Åbningen af **gennemsynet og evalueringen** af 1995 Beijing Konferencen var et noget blandet billede. De sidste ti år har set meget ny lovgivning og juridiske forbedringer, og forbedring i adgang til uddannelse og sundhed. Men nye udfordringer er dukket op som f.eks. de altomfattende HIV/Aids ødelæggelser af kvinder, kvinders vedvarende og stigende fattigdomsbyrde og menneskehandelen.

Genkomsten af en slags konservatisme på den internationale arena truer med at rulle alle de opnåede resultater af Beijing Konferencen tilbage. Kvinders seksuelle og reproduktive rettigheder kom i ildlinjen. Mødet endte alligevel med at regeringerne vedtog en erklæring som bekræftede de lovede forpligtelser, der var afgivet for ti år siden og har til hensigt at sætte fart i anstrengelserne for at skaffe ligestilling mellem kønnene.

Website:

<http://www.un.org/womenwatch/daw/Review/>

NYHEDER FRA LUXEMBOURG

Lissabon Strategien er på Formandskabets menu

Bladt Luxembourg Formandskabets prioriteter finder man først og fremmest midt-vejs gennemsynet af Lissabon processen, derefter en undersøgelse af Stabilitets og Vækst Aftalen og de finansielle perspektiver for 2007-2013.

Hvis passende finansielle midler for de Europæiske budgetter 2007-2013 ikke

planlægges godt nok, vil enhver strategi mislykkes. Det er latterligt at nogle lande bønfaller om en 1% linje af nationale skatter til Bruxelles (hvilket allerede er forkert fordi en stor del kommer tilbage til regionerne) mens ca 1.24 % kunne bevare det nuværende engagementsniveau.

Bæredygtig udvikling

Bæredygtig udvikling er en anden europæisk strategi, og det er ikke den tredje søjle i Lissabon strategien som Formandsskabet ønsker at understrege. Bæredygtig udvikling er et ledende princip for alle europæiske politikker og derfor må også Lissabon Strategien knyttes til den. Dette medfører at en Lissabon strategi som kun fokuserer på konkurrence, vækst og jobs, uden at tage sociale og miljømæssige emner i betragtning ikke vil kunne forenes med en bæredygtig udviklings strategi.

For at få mere sammenhæng i europæisk politik, må ikke kun strategien for bæredygtig udvikling kædes sammen med Lissabon strategien, men også beskæftigelses strategien, inddragelses strategien og den sociale dagsorden. Hvorfor ikke lave det til én samlet, stærk og sammenhængende politik? Selvfølgelig med store forpligtelser på det sociale område!

Med hensyn til Lissabon strategien må vi først indrømme at det ikke lykkedes for Luxembourg regering, på linje med andre, at opnå de mål, der blev sat i år 2000 i den Portugisiske hovedstad. Vi er glade for at myndighederne i Luxembourg, i modsætning til mange andre, fra starten har gjort det meget klart at *“den sociale dimension er kernen i Lissabon strategien”*.

Der er en lige linje fra økonomiminister Jeannot Kreckés erklæring under den første Lissabon forsamling den 12. oktober 2004 (*“Hvert ord tæller i Lissabon strategien, det drejer sig ikke kun om konkurrence og vækst”*) til den sidste erklæring fra arbejdsminister François Biltgen, som hævdede, at selv om det er rigtigt at der ikke vil være nogen social sammenhæng og ingen bæredygtig udvikling uden konkurrence, vækst og jobskabelse, er det på den anden side også klart, at disse kun er nødvendige betingelser og ikke tilstrækkelige for mere

social sammenhæng og for mere bæredygtig udvikling.

‘Søjler’ kan ikke opdeles!

Så lad os håbe at flere og flere regeringer vil acceptere formandsskabets gode argumenter. Vi kan yderligere tilføje til François Biltgens udtalelse: ikke kun konkurrence, vækst og jobskabelse er tilstrækkelige for mere social sammenhæng, men omvendt kan kun sociale sammenhænge lede til økonomisk velstand! For uden sociale sammenhænge vil der ikke være nogen vækst! I den forstand er det forkert at tale om tre ligeværdige søjler i Lissabon strategien. Disse tre elementer, økonomisk velstand (konkurrence, vækst og jobs), sociale sammenhænge og miljømæssige overvejelser er gensidig afhængige og kan derfor ikke opdeles!

Uanset resultaterne af forårets Rådsmøde, er det i medlemsstaterne, det konkrete arbejde skal gøres. Og det er her blokeringerne ligger. I hvert eneste europæisk land, vil EAPNs nationale netværk nøje følge hvad national regeringerne gør i praksis!

Robert Urbé

EAPN-Lëtzebuerg, Medlem af Hovedbestyrelsen

Øjebliksbillede af EAPN-Lëtzebuerg

Luxemborgs Anti-Fattigdoms Netværk “EAPN-Lëtzebuerg” er en ikke-profit-dannende organisation, der startede op 1990. Den har i øjeblikket 13 medlemsorganisationer: Aarbechtshëllef, ATD Quart Monde, Association Nationale des Assistantes d'Hygiène Sociale, Assistantes Sociales et Infirmières Graduées du Luxembourg, Co-labour, Confédération Caritas Luxembourg, Croix-Rouge Luxembourgeoise, Femmes en détresse, Fondation Jugend an Drogenhëllef, Foyers et Services de l'Entraide, Initiativ Rëm Schaffen, Inter-Actions, Ligue médico-sociale, and Paerd's Atelier.

På grund af landets størrelse er Luxemborgs regeringskontorer, centrale departementer og specielle NGOer som regel i direkte kontakt. EAPN-Lëtzebuerg arbejder på at afdække muligheder for dialog med de forskellige instanser, og relationerne er gode. EAPN's konference i april 2005 om at *“Forstærke EUs Sociale Inddragelsesstrategi”* og det 4. Møde

‘Vækst og jobs’ er ikke tilstrækkeligt til at få mere social sammenhæng

med Folk, der Lever i Fattigdom, blev organiseret på denne baggrund. Adskillige af EAPN-Lëtzebuerg's forslag er tidligere blevet optaget i Luxemborgs nationale handlingsplaner om social inddragning. Den nye webside www.eapn.lu blev oprettet midt i marts. EAPN-Lëtzebuerg er helt baseret på frivillige. Der er ingen ansatte, der bliver betalt. Alle de til rådighed stående ressourcer er helliget organiseringen af de nævnte begivenheder, som afholdes under det Luxemborgske Formandsskab.

Marco Hoffmann
Formand, EAPN-Lëtzebuerg

De gode tider er forbi!

Storhertugdømmet Luxemborg står ved en korsvej. Trods en stærk økonomisk vækst og en fattigdomsrate under det europæiske gennemsnit, stiger arbejdsløsheden og det sociale beskyttelsessystem mærker belastningen.

Luxemborg har ganske vist med succes udviklet sig til en moderne velfærdsstat siden 1970'erne, og endog klaret stålindustri krisen, men arbejdsløsheden stiger støt (4.7% i januar 2005) med frekvenser et godt stykke over de, der blev registreret under nedgangs tiderne (1970'erne og 80'erne), trods en masse job skabes midler (1/2005: 3460) og en øget beskæftigelsesprocent for kvinder (på 52%, som stadig er lavere end EU-25 gennemsnittet). Økonomisk vækst er ganske vist på imponerende 4.2%, men de gode tider er forbi. Service sektoren bliver større, men har ingen job muligheder for dem med en mindre akademisk baggrund, og jobs bliver stadig tabt på grund af de mere og mere krævende betingelser.

Investering i undervisning for alle

Ifølge EAPN-Lëtzebuerg, ligger fejlen i den sideløbende tendens til næsten helt at udelukke mindre privilegerede grupper med begrænset adgang til basis- og til videreuddannelse fra service sektoren. Selv med flere afsatte midler til forskning og et vidensbaseret samfund – efterhånden et dagligt refræn – medfører det ingen direkte gavn for folk der lever i fattigdom. Det er væsentligt med radikale forandringer i det meget selektive uddannelses system og specielt med en bedre integration af vores

fremmede medborgere i det luxemborgske uddannelses- og faglige skolings system. Skolefrafalds procenten er alt for høj (omkring 20%) og må bringes ned. Yderligere vil Bolkestein Direktivets princip om oprindelsesland medføre at sociale velfærds firmaer kan markedsføre deres service i alle EU lande uden at skulle overholde grundfæstede nationale standarder. Dette EU direktiv skal revideres i juni 2005, men vi risikerer at se sociale minimums standarder udhulet og national lovgivning kørt ud på et sidespor (i Luxemborg, blandt andet ASFT Loven).

De lavt-lønnede føler at det strammer til

Selvom fattigdomsrisikoen statistisk set er faldet til 10.2% i Luxembourg i år 2003, så stiger antallet af mennesker der lever af arbejdsløsheds dagpenge eller af sociale ydelser. De har voksende vanskeligheder ved at komme tilbage til arbejdsmarkedet på grund af efterspørgsel efter stadig højere færdigheder. Den lovfæstede index-regulering af løn (fra 1944, fornyet i 1973), og den garanterede minimums indkomst (RMG) er under trussel. En nylig undersøgelse (T. Pamukçu, Luxemborg, 2004) hævder, at en sammenkædning af beskæftigelsesvækst med minimums løn har en negativ virkning i Luxemborg, og at dette inflations-regulerede system burde afskaffes. EAPN-Lëtzebuerg argumenterer at det vil gøre de lavt-lønnede (20% af arbejdere) til

Lovmæssig index-regulering af løn og den garanterede minimum indkomst er under trussel

“arbejdende fattige”, og at det økonomiske løn differentiale (forskellen mellem garanteret minimums indkomst og de laveste lønninger) vil

forstærke presset på dem, der lider under fattigdom og arbejdsløshed. Der er ingen idé i at vente til år 2010 og så kritisere at ting er blevet værre. Vi bør i stedet huske den grundlæggende idé, der blev fremlagt i Europa Parlamentet den 12. april 1989, i “*Erklæringen om Fundamentale Rettigheder og Fundamentale Friheder*”, som på det tidspunkt også omfattede grundlæggende sociale rettigheder. I EU Forfatningen gælder de fleste paragraffer i Charteret om fundamentale rettigheder for dem, der er i arbejde. Et socialt Europa må garantere samme fundamentale rettigheder for alle, både rige og fattige.

Klaus Schneider
Ansvarlig for udviklings spørgsmål EAPN-Lëtzebuerg

Network News sigter på at fremkalde debater om specifikke emner. De bragte meninger udtrykker ikke nødvendigvis EAPNs. Hvis du ønsker at kommentere indholdet i dette nummer, så send en e-mail til team@eapn.skynet.be

Redaktør: Fintan Farrell

Ansvarlig for udgivelsen: Vincent Forest

EAPN, rue du Congrès, 37-41 (Box 2) – B-1000 Brussels

Tel. +32 2 230 44 55 – Fax: +32 2 230 97 33 – Email: team@eapn.skynet.be – Website: www.eapn.org

Med støtte fra den Europæiske Kommission